

Aan de voorzitter en de leden van de Vaste Commissie voor
Sociale Zaken en Werkgelegenheid in de Tweede Kamer der Staten Generaal

Email: cie.szw@tweedekamer.nl

CC:

Staatssecretaris van SZW, mevr. Drs. T. van Ark
Minister van SZW, dhr. Drs. W. Koolmees

FNV
Hertogswetering 159
3543 AS Utrecht

T 088 368 0 368

CNV
Tiberdreef 4
Postbus 2475
3500 GL Utrecht

T 030 751 11 00
F 030 751 11 09

VCP
Bezuidenhoutseweg 60
Postbus 90525
2509 LM 's-Gravenhage

T 070 349 97 40

Datum	Uw kenmerk
22 november 2018	
Ons kenmerk	Telefoonnummer
18-207/KJ/AdB/hc	0613280156
Onderwerp	E-mail
Reactie op kamerbrief Uitwerking breed offensief	Adri.denbakker@fnv.nl

Geachte dames en heren,

Binnenkort bespreekt u de kamerbrief van staatssecretaris Van Ark die handelt over de uitwerking van het Breed Offensief. De FNV, CNV en VCP vragen uw aandacht voor onderstaande punten.

Inmiddels is het een jaar geleden dat we onaangenaam verrast werden met het plan om loondispensatie in te voeren in de Participatiewet. We hebben ons daar met andere partijen fors tegen verzet en waren dan ook zeer blij toen dit plan uiteindelijk werd ingetrokken. Wat ons betreft had die verloren tijd beter benut kunnen worden, bijvoorbeeld om het werknemersperspectief goed in beeld te brengen. Maar dat is niet het geval. De kamerbrief ademt vooral de urgentie dat het beter en eenvoudiger moet worden voor de werkgevers. Het meest sprekende voorbeeld hiervan is het programma Perspectief op werk. Hierbij zijn de bonden geheel niet betrokken en in de intentieverklaring tussen de wel betrokken partijen ontbreekt het woord werknemer en arbeidsvoorwaarden.

De bonden stellen het op prijs dat de staatssecretaris haar plannen in het kader van het Breed Offensief met ons besproken heeft. Dat neemt niet weg dat we een aantal zaken anders zouden willen zien. De voorgestelde concrete stappen worden helaas vooral op onderwerpen gezet die geen aandacht nodig hebben of geen urgentie kennen, omdat ze goed lopen. Wij ondersteunen in dat kader niet de voorgestelde maatregelen zoals het opheffen van het onderscheid tussen de overheid en de markt voor de aantallen banen uit de banenafpraak.

Daarentegen zouden wij blij zijn met eindelijk eens een concrete stap als het gaat om het behoud van de sociale infrastructuur. Of een concrete stap als het gaat om recht op bepaalde voorzieningen zoals jobcoaching.

Wij willen graag uw aandacht voor onze opvattingen over de volgende onderwerpen uit de brief:

1. Werken moet lonen, of wel verbetering van de huidige loonkostensubsidie
2. Loonwaardemeting
3. Sociale ontwikkelbedrijven, beschut werk
4. Banenafpraak
5. Jobcoaching en maatwerkvoorziening
6. Perspectief op Werk
7. Lage loonschalen

Verbeterde loonkostensubsidie

Het voorstel van de staatssecretaris gaat uit van een aanvulling op het inkomen vanuit de Participatiewet. Gevolg is dat mensen die naar vermogen werken, mensen met een medische urenbeperking en mensen die het niet lukt om een volle baan te bemachtigen, toch uitkeringsgerechtigden blijven en onder de plichten van de bijstandswet vallen. Bovendien is in de uitwerking geen mogelijkheid voor het behoud van een extraatje (bijvoorbeeld een dertiende maand, zoals één de moties verzocht). Dat vinden we geen goede zaak. Dit hebben we ook uitgebreid toegelicht in onze 8-puntenplan die we als brede coalitie tegen de loondispensatie afgelopen zomer hebben gepubliceerd.

Als alternatief hebben we een voorstel op hoofdlijnen uitgewerkt dat uitgaat van compensatie via toeslagen (inclusietoeslag). De staatssecretaris heeft dit terzijde geschoven als onhaalbaar.

Wij achten dit een voorbarige niet-onderbouwde conclusie. Het betreft weliswaar een nieuwe toeslag, maar het sluit nauw aan bij de systematiek van de Wet tegemoetkomingen loondomein (WTL). Dat maakt de invoering van deze toeslag juist relatief makkelijk voor de belastingdienst en de uitvoeringskosten voor de bedrijven zijn laag.

Wij verzoeken u bij de staatssecretaris te pleiten om ons voorstel nader te onderzoeken en uit te werken.

Sociale ontwikkelbedrijven

We zijn verheugd dat de staatssecretaris de functie van de regionale sociale infrastructuur erkent. Al in de SER verkenning Sociale infrastructuur Participatiewet van 2016 werd geconcludeerd dat er bijgestuurd zou moeten worden om een sluitende sociale infrastructuur tot stand te brengen en om de huidige expertise en kennis van de SW-bedrijven daarbij goed te benutten.

De maatregelen die de staatssecretaris echter aankondigt (vierde ijkpunt) om duurzaam werk te stimuleren, zijn nogal mager, namelijk het uitvoeren van twee verkenningen. Wij vinden dit een gemiste kans. Er zijn al talloze onderzoeken op dit terrein beschikbaar. De urgentie van de problematiek vraagt om handelen en niet om *meer* onderzoek. De bezuinigingen op de SW gaan ondertussen door. Hoe langer er gewacht wordt, hoe groter de kans dat nog meer SW-bedrijven worden opgeheven en de sociale infrastructuur regionaal voorgoed verdwenen raakt. Uit de SW Thermometer blijkt dat de SW bedrijven de bezuinigingen niet meer kunnen opvangen met verbeteringen in de bedrijfsvoering. Grote problemen dreigen voor hen juist nu zij zo hard nodig zijn.

Wij vragen u bij de staatssecretaris aan te dringen op een meer voortvarende aanpak. Daarnaast vragen wij u ons te steunen in de oproep om de bezuinigingen op de SW stop te zetten om verdere afbraak te voorkomen.

Wij hebben wel een concrete invulling die bijdraagt aan de duurzaamheid; geef mensen met een arbeidsbeperking een wettelijk recht op de dienstverlening van een sociaal ontwikkelbedrijf (bijvoorbeeld de jobcoach, zie hieronder). Zoals ook recentelijk door de Inspectie SZW vastgesteld, schiet de aandacht van UWV en gemeenten voor de voorwaarden voor een duurzame plaatsing (passende functie en passende werkplek) tekort. Oorzaken zijn volgens de Inspectie onder andere: het ontbreken van voldoende expertise, tekort aan capaciteit, gebrek aan besef van het belang van nazorg en kosten-baten overwegingen die ten koste gaan van de inzet van ondersteunende instrumenten. De inspectie concludeert dat de SW bedrijven (wel) de benodigde expertise en faciliteiten hebben om de doelgroep aan het werk te helpen. Daarom ons pleidooi voor een wettelijk recht op de dienstverlening van sociale ontwikkelbedrijven. Het sociaal ontwikkelbedrijf kan een springplank zijn voor mensen met een beperking. Mensen die anders tussen wal en schip vallen, bijvoorbeeld omdat ze niet in aanmerking komen voor beschut maar voor de banenafpraak te duur en bewerkelijk worden bevonden door gemeenten en werkgevers. Zij kunnen via sociale ontwikkelbedrijven passend werk bij reguliere werkgevers vinden en het ontwikkelbedrijf kan een vangnet bieden wanneer dat even niet lukt.

Ook uw Kamer heeft door middel van drie moties aan de staatssecretaris verzocht de infrastructuur en kennis van de SW sector en het sociaal ontwikkelbedrijf mee te nemen in de uitwerking van het Brede Offensief.

Wij vragen u concrete stappen af te dwingen bij de staatssecretaris voor het behoud van de sociale infrastructuur en op het recht van dienstverlening van de sociale ontwikkelbedrijven.

Beschut werk

Ten aanzien van de stimulering van beschut werk delen wij het enthousiasme van de staatssecretaris over de resultaten niet. Het aantal positieve adviezen is weliswaar gestegen maar slechts de helft van de positief geadviseerden heeft daadwerkelijk beschut werk gekregen. De andere helft wacht dus nog steeds op een beschutte werkplek. Er is zodoende een nieuwe wachtlijst ontstaan. Gemeenten zouden dit onmiddellijk kunnen oplossen via het sociaal ontwikkelbedrijf. Die bieden al tientallen jaren met succes beschut werk aan. Ook voor beschut werk is het behoud van de sociale infrastructuur dus van groot belang, zowel voor het realiseren van beschut werk als voor de ontwikkeling en eventuele doorstroom van betrokkenen.

Jobcoach/maatwerkvoorziening

Het onlangs uitgebrachte rapport van de ISZW¹ laat ook duidelijk zien dat de jobcoach een cruciale rol speelt bij het duurzaam inzetten van mensen met een beperking. Wij menen dat er steviger ingezet moet worden op de jobcoach. De maatwerkvoorziening die in de brief

wordt voorgesteld, biedt hierbij te veel ruimte aan gemeenten om keuzes te maken die niet direct in het belang van de werknemer zijn. Bovendien is de belofte van een

¹ Inspectie SZW; Aan het werk, voor hoe lang? Onderzoek naar de begeleiding van jongeren met een arbeidsbeperking naar duurzaam werk, september 2018.

maatwerkvoorziening zonder financieel kader een loze belofte. Gemeenten geven keer op keer aan dat ze over onvoldoende budget beschikken. Ook de Inspectie constateert dit. ISZW concludeert dat gemeenten teveel gefocust zijn op het aan het werk krijgen van mensen. Er is onvoldoende aandacht hen aan het werk te houden. Wat er moet gebeuren:

- Recht op een jobcoach, de voorstellen zijn te vrijblijvend en laten te veel ruimte voor gemeenten om de aanvraag voor een jobcoach alsnog af te wijzen.
- Keuzevrijheid voor de werknemer/werkzoekende. Niet alleen voor de werkgever, maar juist voor de werknemer is een “klik” met de jobcoach van groot belang
- Verbeteren van de kwaliteit van de jobcoach
- Begeleiding gedurende het hele traject. In de praktijk wordt geregeld zwaar ingezet aan de voorkant van een traject. Voor de duurzaamheid van de banen is het belangrijk dat de begeleiding niet alleen in het begin wordt ingezet maar juist ook gedurende en zeker richting het einde van een contract. Voor iedereen, maar met name voor jongeren, is een goede en duurzame begeleiding van groot belang, vooral op kantelpunten in hun carrière (bijvoorbeeld tegen het einde van een tijdelijk contract).
- Een goed financieel kader waarbinnen de maatwerkvoorziening en jobcoach adequaat uitgevoerd kan worden.

Banenafpraak

Naar aanleiding van een motie van uw Kamer stelt de staatssecretaris voor om de banenafpraak te vereenvoudigen. Daarvoor is het nodig volgens haar dat het onderscheid tussen het aantal banen voor de banenafpraak tussen werkgevers in de marktsector en de overheidswerkgevers wordt opgeheven. De vakbonden vinden dat hiermee slecht gedrag wordt beloond. Overheidswerkgevers lopen ver achter als het gaat om het realiseren van banen voor mensen met een beperking. Bestuurlijke maatregelen zijn wat betreft de werknemersorganisaties onvoldoende om deze werkgevers te stimuleren zelf actief banen te realiseren voor de doelgroep. Voor ons is het argument dat daarmee inkoop van diensten gemakkelijker wordt, reden te meer om tegen de afschaffing te zijn. Inkoop van diensten voldoet niet aan onze voorwaarde van inclusiviteit.

Wij vragen de Kamer dan ook om deze wijziging van de banenafpraak in heroverweging te nemen.

Loonwaardebepaling

In de kamerbrief stelt de staatssecretaris voor om over te gaan naar één loonwaardemethodiek omdat dit eenvoudiger zou zijn voor werkgevers. De staatssecretaris stelt voor een werkgroep te formeren die op korte termijn (april 2019) een keuze gemaakt heeft uit één van 6 of 8 door Blik op Werk goedgekeurde methodieken op grond van nog niet vastgestelde criteria.

Vòòr borging van loonwaardemethodieken in de wet SUWI, heeft de vakbeweging altijd gepleit voor één methodiek. Dat doen we nog steeds. Wel vragen we ons af of de gekozen werkwijze van de staatssecretaris zorgvuldig is. Er zijn nog veel vragen te beantwoorden: wat zijn de kosten van deze operatie (bijvoorbeeld de afkoop van de niet gekozen methodieken, het opnieuw opleiden van afnemers etc); wat vraagt dit van de uitvoering; hoe verhoudt het zich tot Europese aanbesteding; hoe wordt onafhankelijkheid geborgd en wie stelt vast op grond van welke criteria gekozen wordt?

Wij vragen u bij de staatssecretaris erop aan te dringen om eerst in beeld te brengen wat de knelpunten zijn en gevolgen van de keuze voor één systematiek op zo'n korte termijn.

Perspectief op Werk

Met de extra inzet is een bedrag van 70 miljoen vrij gemaakt om de publiek-private *samenwerking* in de regio te ondersteunen. De intentieverklaring spreekt uitdrukkelijk alleen over werkgevers en uitvoerders en over de urgentie om snel tot actie over te gaan nu het economisch goed gaat en werkgevers om personeel zitten te springen. Wij constateren dat ondanks de krappe arbeidsmarkt veel ouderen met jarenlange werkervaring niet of moeizaam aan de slag komen. Zij hebben geen opstapbaan, basisbaan of een andere niet normale baan nodig, maar gewoon werk. Wij vragen ons of wat de onderbouwing is om zoveel geld te spenderen aan allerlei systemen, trajecten en constructen voor mensen die alleen werk nodig hebben.

Wij constateren dat werknemers niet betrokken zijn bij de intentieverklaring. Wij maken ons zorgen dat er te weinig aandacht is voor goede arbeidsvoorwaarden, voor de duurzaamheid van het werk en voor goede ondersteuning. Op grond van onze ervaringen, maken wij ons ook zorgen over de praktijk die zich kan gaan ontwikkelen in sommige gemeenten. De praktijk van het creëren van verdienmodellen tussen gemeenten en werkgevers waarbij de werknemers het model rond moeten krijgen met korte of langere periodes van werken zonder loon. Wij kennen de voorbeelden waarbij bijstandsgerechtigden zonder loon aan de slag worden gezet in de sociale werkvoorzieningen om het verdienmodel rond te krijgen. Wij vragen u de staatssecretaris ervan te overtuigen dat regionale plannen zonder de handtekening van werknemersvertegenwoordiging niet gehonoreerd zullen worden.

Lage loonschalen

Zoals de staatssecretaris schrijft zijn we als sociale partners overeengekomen om met het ministerie een oproep te doen aan de cao-partijen die nog geen afspraken hebben gemaakt in hun cao over de lage loonschalen voor de banenafpraak. Daar werken we graag aan mee. Er wordt ook gesteld dat, indien niet alle partijen binnen een nadere termijn daaraan voldoen, de bepaling wordt geactiveerd.

Wij zijn van mening dat deze eis niet terecht is. In de praktijk blijkt namelijk dat een volledige dekking van schalen tussen de 100-120% WML niet reëel is. Zo zijn er zijn cao's met specifieke afspraken over de banenafpraak die starten met een loonschaal *boven* het WML (onder de 120% WML), die niet voldoen aan het criterium van 100-120% WML maar waar wel afspraken gemaakt zijn.

Wij verzoeken u er bij de staatssecretaris op aan te dringen af te zien van de activering van de bepaling wanneer blijkt dat het merendeel van de cao's wel een afspraak bevat over lage loonschalen.

Met vriendelijke groet,

Kitty Jong
Vicevoorzitter FNV

Willem Jelle Berg
Lid Dagelijks Bestuur CNV
Vakcentrale

Nic van Holstein
Voorzitter VCP